

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту постанови Кабінету Міністрів України
«Про затвердження Порядку проведення оцінки, моніторингу та верифікації
скорочення викидів парникових газів»

1. Мета

Метою прийняття проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення оцінки, моніторингу та верифікації скорочення викидів парникових газів» (далі – проєкт акта) є затвердження Порядку проведення оцінки, моніторингу та верифікації (далі — Порядок) скорочення викидів парникових газів (ПГ) за результатами реалізації проєктів у сферах енергоефективності, відновлюваної енергетики та декарбонізації в рамках реалізації програм Фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації. Запровадження Порядку забезпечить єдині підходи до попередньої оцінки проєктів, регулярного моніторингу досягнення планових показників і верифікації фактичних результатів, необхідні для обґрунтованого прийняття рішень щодо державної підтримки та виконання завдань державної політики з декарбонізації.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

В Україні відсутній уніфікований підзаконний документ, який би системно врегульовував процедури оцінки, моніторингу та верифікації скорочення викидів ПГ для широкого спектра проєктів енергоефективності та декарбонізації.

Запровадження Порядку:

встановлює прозорі вимоги до розрахунку очікуваних і фактичних скорочень викидів;

уніфікує форми звітності (квартальні звіти про стан впровадження заходів та про досягнення планових показників) і строки їх подання;

визначає перелік документів, які можуть слугувати належними доказами досягнення ефекту, та процедури перевірки, що підвищує достовірність даних та зменшує ризики маніпуляцій.

Проєкт акта розроблений з метою імплементації положень Директив, які є основою для запровадження в Україні європейських стандартів якості та критеріїв з оцінки, моніторингу та верифікації проєктів з енергоефективності та декарбонізації.

Порядок узгоджено із зобов'язаннями України за міжнародними договорами, включаючи Паризьку угоду, та з положеннями законодавства України у сфері охорони довкілля, енергетики та зміни клімату.

Порядок розроблено з урахуванням аспис Європейського Союзу у сфері клімату, енергоефективності та відновлюваної енергетики, зокрема положень:

Директиви 2003/87/ЄС (EU ETS) та актів її імплементації (Регламенти Комісії (ЄС) 2018/2066 і 2018/2067), Директиви (ЄС) 2023/1791 (EED), Директиви (ЄС) 2018/2001 (RED II) із змінами, внесеними Директивою (ЄС) 2023/2413 (RED III), Регламенту (ЄС) 2018/1999 (Governance), Регламенту (ЄС) 2018/842 (ESR) та Регламенту (ЄС) 2018/841 (LULUCF).

3. Основні положення проекту акта

Порядок визначає механізм оцінки проектів до укладення добровільної угоди, моніторингу та верифікації задекларованих у добровільній угоді і досягнутих показників скорочення викидів парникових газів внаслідок реалізації проектів у сфері енергоефективності та декарбонізації. Він застосовується до всіх типів проектів, що спрямовані на підвищення енергоефективності та скорочення викидів парникових газів, у тому числі: проекти зі зниження енергоємності виробництва, підвищення енергоефективності будівель, енергосервісні проекти, проекти із заміщення викопних палив альтернативними, впровадження когенерації або теплових насосів, введення нових відновлюваних джерел енергії, а також проекти, спрямовані на електрифікацію транспорту.

4. Правові аспекти

Нормативно-правовими актами, що діють у визначеній сфері є:

Бюджетний кодекс України;

Закон України «Про охорону атмосферного повітря»;

Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»;

Закон України «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів»;

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;

постанова Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2020 № 880 «Про затвердження переліку видів діяльності, викиди парникових газів в результаті провадження яких підлягають моніторингу, звітності та верифікації»;

постанова Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2020 р. № 960 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу та звітності щодо викидів парникових газів»;

постанова Кабінету Міністрів України від 21 червня 2024 року № 761 «Про затвердження Порядку використання коштів державного фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації»;

Положення про Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України, затвержене постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 676.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту акта не потребує додаткових витрат з державного та місцевих бюджету.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт акта не потребує проведення консультацій з громадськістю.

Проєкт акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку.

Проєкт акта не стосується соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Проєкт акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

Запровадження в Україні системи оцінки, моніторингу та верифікації викидів парникових газів є вимогою Європейського Союзу, відповідно до Угоди про асоціацію Україна – ЄС, (додаток XXVII до глави 1 «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» Розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію Україна – ЄС).

Проєкт акта розроблено відповідно до Директиви 2003/87/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 13 жовтня 2003 року - про встановлення системи торгівлі квотами на викиди парникових газів у межах Союзу та внесення змін до Директиви Ради 96/61/ЄС; Директиви (ЄС) 2023/1791 Європейського Парламенту і Ради від 13 вересня 2023 року про енергоефективність та внесення змін до Регламенту (ЄС) 2023/955; Директиви (ЄС) 2018/2001 від 11 грудня 2018 року про стимулювання використання енергії з відновлюваних джерел (RED II); Регламенту (ЄС) 2018/1999 Європейського Парламенту і Ради від 11 грудня 2018 року - про управління Енергетичним Союзом і пом'якшення наслідків зміни клімату, про внесення змін до регламентів Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 663/2009 і (ЄС) № 715/2009, директив Європейського Парламенту і Ради 94/22/ЄС, 98/70/ЄС, 2009/31/ЄС, 2009/73/ЄС, 2010/31/ЄС, 2012/27/ЄС і 2013/30/ЄС, директив Ради 2009/119/ЄС і (ЄС) 2015/652 і про скасування Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 525/2013; Регламенту (ЄС) 2018/842 Європейського Парламенту і Ради від 30 травня 2018 року про обов'язкове щорічне скорочення викидів парникових газів державами-членами з 2021 по 2030 рік для сприяння діям щодо зміни клімату з метою виконання зобов'язань за Паризькою угодою та про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 525/2013; Регламенту (ЄС) 2018/841 Європейського Парламенту та Ради від 30 травня 2018 року про включення викидів та абсорбції парникових газів внаслідок землекористування, змін у землекористуванні та лісового господарства до рамкової політики у сфері клімату

та енергетики на період до 2030 року та про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 525/2013 та Рішення № 529/2013/ЄС.

У проекті акта відсутні положення, що стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод; впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; створюють підстави для дискримінації, стосуються інших ризиків та обмежень, які можуть виникнути під час реалізації акта.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводились.

Проект акта буде надіслано до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Прийняття проекту акта дозволить:

запровадити єдині процедури оцінки, моніторингу та верифікації ефектів декарбонізації проектів, що фінансуються, зокрема у межах Державного фонду декарбонізації;

підвищити достовірність даних про скорочення викидів парникових газів і забезпечити їх підтвердження стандартизованими доказами;

забезпечити прозорість і підзвітність використання бюджетних коштів/державної підтримки;

наблизити національну практику до вимог та підходів ЄС у частині системи моніторингу, звітності та верифікації (MRV) викидів та системного обліку ефектів декарбонізації;

підвищити ефективність державної політики з декарбонізації та досягнення національних цілей зі скорочення викидів ПГ.

Негативних факторів за предметом правового регулювання проекту акта не передбачається.

Реалізація проекту акта не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Інформація щодо впливу на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Кабінет Міністрів України Держенергоефективності	Позитивний	<p>Наближення національної практики до вимог та підходів ЄС у частині системи моніторингу, звітності та верифікації (MRV) викидів та системного обліку ефектів декарбонізації.</p> <p>Підвищення ефективності державної політики з декарбонізації та досягнення національних цілей зі скорочення викидів парникових газів.</p> <p>Забезпечення прозорості і підзвітності використання бюджетних коштів/державної підтримки</p>
Суб'єкти господарювання	Позитивний	Запровадження єдиних процедур оцінки, моніторингу та верифікації ефектів декарбонізації проєктів, що фінансуються, зокрема у межах Державного фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації

**Голова Державного агентства
з енергоефективності та
енергозбереження України**

Ганна ЗАМАЗЄВА

« ____ » _____ 2025 року